

Гарчиг

ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	3
1.1. Ерөнхий мэдээлэл	3
1.1.1. Төслийн нэр	3
1.1.2. Төслийн зорилго	3
1.1.3. Гүйцэтгэгч	3
1.1.4. Гүйцэтгэгчийн хаяг, утас	3
1.1.5. Төслийн талбайн байршил	3
1.1.6. Төслийн товч танилцуулга, хүчин чадал	3
1.1.7. Уурхайн ажиллах горим	4
1.1.8. Уулын ажлын төлөвлөгөө	4
2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	5
2.1. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ	5
3. 2025 ОНЫ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ТАЙЛАН	20
3.1. Хөрсний хими, физик шинж чанар, хүнд металлын шинжилгээ	20
3.2. Усны химийн шинжилгээ	21
3.3. Ургамлан нөмрөг	21
3.4. Амьтны аймаг	22

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн координат цэг	3
Хүснэгт 2. Жилд ажиллах хоног	4
Хүснэгт 3. Агаар мандалд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	5
Хүснэгт 4. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	7
Хүснэгт 5. Газрын гадарга, хөрсөн бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	8
Хүснэгт 6. Газрын хэвлийд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	9
Хүснэгт 7. Ургамлан бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	9
Хүснэгт 8. Амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	10
Хүснэгт 9. Нөхөн сэргээлтийн ажлын хүрээнд хийж гүйцэтгэсэн ажлууд	10
Хүснэгт 10. Техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн газрын координат цэг	11
Хүснэгт 11. Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлтийн ажлын зардал	12
Хүснэгт 12. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд хашсан булгийн эхийн координат цэг	13
Хүснэгт 13. Тэрбум мод тарих үндэсний хөдөлгөөний ажлын хүрээнд хийсэн ажлын зардал .	13
Хүснэгт 14. Мод хашаалсан талбайн кординат цэг	13
Хүснэгт 15. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	13
Хүснэгт 16. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	15
Хүснэгт 17. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, зардал	17
Хүснэгт 18. Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хийж гүйцэтгэсэн ажлууд, зардал	19
Хүснэгт 19. 2024 оны БОМТ-ний дагуу хийгдсэн ажлын биелэлтийн зардлын нэгдсэн тооцоо	19
Хүснэгт 20. Хөрсний химийн үндсэн шинж	20
Хүснэгт 21. Усны химийн задлан шинжилгээний дүн	21

Зургийн жагсаалт

Зураг 1. Төслийн талбайн байршил	3
Зураг 2. Хөрсний тархалт	20
Зураг 3. Хөрсний дээж авсан хэсгийн зураг	21
Зураг 4. Аргаль хонины байршил нутаг	23
Зураг 5. Агаарын хэмжилтийн дээжлэлт хийж байна	23
Зураг 6. Нөхөн сэргээлтийн талбайд үр суулгасны дараа	42

Зураг 7. Нөхөн сэргээлтийн ургалтын байдал 7,8,9-р сар	43
Зураг 8. Аюултай хог хаягдлын түр хадгалах хэсгийг засч тохижуулсан	44
Зураг 9. Автомашины засварын хэсгийг хатуу хучилттай болгосон	45
Зураг 10. Хуучин кемп байсан хэсгийг цэвэрлэсэн	46
Зураг 11. Ахуйн хог хаягдлын түр хадгалах цэг, ариун цэврийн өрөө	47
Зураг 12. Замын тоос дарах усалгаа	48
Зураг 13. Булгийн эх хашсан	48
Зураг 14. Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбай	49
Зураг 15. Туршилтын журмаар царгасны үр суулгасан	50
Зураг 16. Шинээр байршуулсан аянга зайлуулагч	50
Зураг 17. ШТС-ын цэнэглэх, түгээх хэсгийг хатуу хучилттай болгосон.....	51

ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

1.1. Ерөнхий мэдээлэл

1.1.1. Төслийн нэр

“Шинэст-Өргөө” ХХК-ийн “Улаан ам-1 алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах” төсөл

1.1.2. Төслийн зорилго

Уул уурхайн үйлдвэрлэл хөгжүүлж, байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөл багатайгаар алт олборлох.

1.1.3. Гүйцэтгэгч

Нэр: “Шинэст-Өргөө” ХХК

Улсын бүртгэлийн дугаар: 1511005102

Регистрийн дугаар: 4009037

Тусгай зөвшөөрөл: MV-013421

1.1.4. Гүйцэтгэгчийн хаяг, утас

Хаяг: Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, Чингисийн өргөн чөлөө, Чандмань оффис, 4 давхарт 404 тоот.

Утас: 94935000, 99056979

1.1.5. Төслийн талбайн байршил

Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт Улаан ам хэмээх газар. Улаанбаатар хотоос баруун хойд зүгт 1350 км-т, Улаангом хотоос баруун тийш 60 км, Тариалан сумын төвөөс баруун урагш 30 км-т тус тус байрлана.

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн координат цэг

№	Уртраг	Өргөрөг
1	91° 44' 52.11"	49° 32' 20.78"
2	91° 44' 52.11"	49° 32' 32.07"
3	91° 44' 50.46"	49° 32' 33.28"
4	91° 44' 42.05"	49° 32' 36.78"
5	91° 44' 27.01"	49° 32' 36.78"
6	91° 44' 27.01"	49° 32' 20.78"



Зураг 1. Төслийн талбайн байршил

1.1.6. Төслийн товч танилцуулга, хүчин чадал

“Шинэст-Өргөө” ХХК нь Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт орших MV-013421 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглахаар төлөвлөн ажиллаж байна. Тус тусгай зөвшөөрлийн талбайн нөөцийг ЭБМЗ-ийн 2018

оны 04 дүгээр сарын 13-ны өдрийн хурлын ХХ-04-04 тоот дүгнэлтийг үндэслэн гаргасан АМГТГ-ын даргын 2018 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдрийн н/36 дугаар тушаалаар алтны ордын нөөц нь бодитой В зэргээр химийн 58.38 кг, боломжтой (С) зэргээр химийн цэврээр 1.82 кг бөгөөд нийт (В+С) зэргээр 60.2 кг нөөцийг бүртгэсэн байна.

Уурхайн ашиглалтын хугацаа 2 жил бөгөөд дээрх хугацаанд нийт 725.86 мян.м³ хөрс хуулж, 68.66 мян.м³ элс олборлон баяжуулж 56.74 кг алт борлуулахаар төлөвлөсөн ба уурхайн жилийн хүчин чадал 40.0 мян.м³, хөрс хуулалтын итгэлцүүр 10.6м³/м³ байна. Тус уурхайг автотээвэртэй, гадаад дотоод овоолготой ашиглалтын системээр ашиглах бөгөөд ашиглалтын явцад Doosan DX-500 маркийн экскаватор 1ш, Doosan DX-250 маркийн экскаваторт 1ш, 25 тн даацтай Howo-290 автосамосвал 3ш, Shantui SD32 бульдозер 1ш, SEM-650 маркийн утгуур ачигч 1ш зэрэг үндсэн тоног төхөөрөмжүүдийг ашиглахаар төлөвлөсөн. Төслийн хугацаанд 4888.3 сая төгрөгийн борлуулалтын орлого олж, 2945.7 сая төгрөгийн зардал гарган, 1942.6 сая төгрөгийн цэвэр ашиг олж орон нутгийн төсөвт нийт 779.84 сая төгрөгийн татвар төлбөр хэлбэрээр төвлөрүүлэн, 44 хүнийг ажлын байраар хангахаар байна.

1.1.7. Уурхайн ажиллах горим

Ажиллах горим. Уурхайн ажиллах горимыг 2023 оны уурхайн хүчин чадал, жилд гүйцэтгэх уулын ажлын хэмжээ, ордын ашиглалтын нөхцөл зэргээс хамааруулан дулааны улирлын 3 сар буюу 60 хоногийн хугацаанд, өдөрт 8-10 цагийн үргэлжлэлтэй 2 ээлжээр ажиллуулахаар төлөвлөөд байна. Уурхай нь цэвдэгтэй тул 5-р сараас эхэлэн (цэвдэгтэй тул) уурхайн бэлтгэл үржил шимт хөрс хуулалтын ажлыг гүйцэтгэж, 8-р сарын 1-нээс 10-р сарын 1 хүртэл ажиллахаар төлөвлөв. Уурхай нь улирлын чанартай үйл ажиллагаа явуулах үед тасралтгүй ажиллана. Харин улсын чанартай баяр ёслолын өдрүүдэд амрахаар төлөвлөсөн.

Хүснэгт 2. Жилд ажиллах хоног

Үзүүлэлт	2023 онд
Жилийн хуанлийн хоног	365 хоног
Жилд ажиллах хоног	60 хоног
Амралт, баяр ёслолын бдрүүд	2 хоног
Урсгал засвар хийх өдрүүд	5 хоног
Цаг агаарын хүндрэл тооцох өдрүүд	3 хоног
Жилийн бодит ажиллах хоног	50 хоног
Элс угаах ажлын хоног	50 хоног
Ээлжийн тоо	2 ээлж
Нэг ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	8-10 цаг

1.1.8. Уулын ажлын төлөвлөгөө

Уурхайн бэлтгэл ажил 2023 оны 07-р сарын 1-ээс эхлэх бөгөөд бэлтгэл ажлын хүрээнд техник тоног төхөөрөмжийн бэлэн байдлыг хангах, зарим шаардлагатай засвар үйлчилгээний ажлууд хийгдэнэ.

Тухайн жилд ашиглах блокийн шимт хөрсийг ялган бульдозероор түрж блокын хилийн гадна гадаад овоолгод байршуулж үндсэн хөрсийг экскаватор, автосамосвал ашиглан өмнөх жилд үүсгэсэн уурхайн хоосон орон зайд шилжүүлэн байршуулахаар төлөвлөв.

Орд нь харьцангуй бага гүний орд тул ашиглалтын ажилтай зэрэгцэн олборлолтын хажуугаар техникийн нөхөн сэргээлтийг хийх бөгөөд олборлосон орон зайд дотоод овоолго хийх хэлбэрээр гүйцэтгэх боломжтой байна.

2023 оны ашиглалтын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөгөөр 6-В, 7С гэсэн блокуудыг бүхэлд нь, 7-В, 8-С гэсэн блокуудыг хэсэгчлэн олборлохоор төлөвлөсөн. Энэ үед уулын ажилд 5.2 талбайн гадаргуу өртөхөөр байна. 2023 онд дээрхи блокуудаас 348 мян.м³ хөрс хуулж, дунджаар 730 мг/м³ агуулгатай 36.57 мян.м³ элс олборлон баяжуулж 22.79 кг алт /химийн цэврээр/ гарган борлуулахаар байна.




2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ





“Шинэст-Өргөө” ХХК-ийн “Улаан ам-1 алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг Монгол улсын “Байгаль орчныг хамгаалах тухай”, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хууль болон бусад холбогдох хууль, журам, стандартыг баримтлан, “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах аргачлал”-ын дагуу боловсруулсны үндсэн дээр биелэлтийн тайланг хийж гүйцэтгэсэн болно.

2.1. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, стратегийн үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх үндсэн зорилго бүхий эрхзүйн баримт бичиг юм.

Хүснэгт 3. Агаар мандалд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт




№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Баримт	Фото зураг
1	Олборлолтын үйл ажиллагаа, ачих, тээвэрлэх, овоолгод байршуулах зэргээс тоосжилт үүсч агаарын чанарт сөргөөр нөлөөлөх	Хуурайшилт ихтэй өдрүүдэд усалгааг тогтмол хийж тоосжилтыг багасгах	Дулааны улиралд уурхайн замын тоос дарах зорилгоор усалгаа хийж ажилласан. Нөхөн сэргээлт, тоосжилт дарах зорилгоор усны машин шинээр авсан.	7185.75 Усны зардалд орсон. 55000.0	 <p>Усны төлбөр төлсөн баримт</p>	 <p>Замын усалгаа</p>
2		Уурхайн тээвэрлэлтийн замын тогтмол маршрутыг төлөвлөж, шаардлагагүй олон салаа зам гаргахгүй байх	Уурхайн дотоод тээврийн замыг засч тэгшилэх ажлыг гүйцэтгэсэн. Нэмж олон зам гаргахгүй нэг маршрутын дагуу автомашиныг явуулж байна. Мөн замын тэмдэг тэмдэглэгээг шинэчилж, засч янзалсан.	275.0	-	 <p>Уурхайн дотоод зам</p>


3		Уурхайн түр шороон зам дагуу MNS 4597:2014 стандартын дагуу замын тэмдэг тэмдэглэгээг байршуулах, засч сэлбэх				 
4		Уурхайн замд тээврийн хэрэгслийн хурдыг хязгаарлах зохицуулалт хийх (уурхайн дотоод зам дээр ачаатай тээвэрлэлт хийхдээ хурдны хязгаарыг 20км/цагт тогтмол барих ба ачаагүй үед 30км/цагт барих)	Замын тэмдэг тэмдэглэгээг шинэчилж, засч янзалсан. Хурдны хязгаарлалтын тэмдэг байршуулсан. Мөн элс тээвэрлэлтийн хурдыг хянан ажилласан.		-	 <p>Уурхайн тэмдэг тэмдэглэгээ</p>
5		Техник тоног төхөөрөмжийн үзлэг, шалгалтыг тогтмол явуулж, засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийж гүйцэтгэх, тос маслог тогтоосон хугацаанд сольж байх	Уурхайн үйл ажиллагаанд ашиглагдах бүхий л төрлийн автомашинуудын бүрэн бүтэн байдал, засвар үйлчилгээ, хаалганы жийргэвч болон яндангийн утаа шүүгч зэргийг тогтмол хугацаанд засч, шинэчилж ажилласан.	ҮА зардал	-	
		Дүн		55275.0		

Хүснэгт 4. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Баримт	Фото зураг
1		Увс нуур- Тэс голын сав газрын захиргаанаас ус ашиглах дүгнэлтийг гаргуулах	Ус ашиглах дүгнэлтийг гаргуулан гэрээ хийн төлбөрийн төлсөн.	-		
2	Уурхайд нийт шаардлагатай ус нь 105.94 мян.м ³ буюу хоногийн усны хэрэглээ нь нийт 412м ³ буюу 4.7л/сек байна. Уурхайгаа тойруулан үерийн далан байгуулах	Байгаль орчин аялал жуулчлалын газартай ус ашиглах гэрээ хийн төлбөрийг төлөх	Ус ашиглах гэрээний дагуу төлбөрийг төлсөн.	7185.8		
3		Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөж ажиллах	Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөж ажилласан.	ҮА зардал	-	
4		Тунаах нуурын бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавьж, хүнд металлын бохирдол MNS 4943:2015 стандартаар шинжлүүлэх	ОХШХ-ийн дагуу тунаах нуураас усны дээж авч шинжлүүлсэн.	353.0		
Дүн				7538.8		

Хүснэгт 5. Газрын гадарга, хөрсөн бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт



№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Баримт	Фото зураг
1	Хөрс хуулах, олборлох, овоолго байгуулах явцад ургамал талхлагдан хөрс эвдрэлд орж, газрын тогтоц, хэлбэр, төрх өөрчлөгдөж, ухагдаж эвдэрнэ.	Автомашинны зогсоолыг цементэн хучилттай болгох	Автомашинны зогсоолын хэсгийн хатуу хучилттай болгосон. ШТС-ын цэнэглэх, түгээх хэсгийг хатуу хучилттай болгосон.	5000.0		
2		Уурхайн дотоод болон гадаад тээврийн замын дагуу шаардлагатай газруудад тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах, байгаа тэмдэг тэмдэглэгээ засварлах	Тэмдэг, тэмдэглэгээг нэмж байрлуулсан. Хүснэгт 4-т орсон.	275.0 Дээрх хүснэгтэд орсон.	-	


	Газар шорооны ажил, барилга байгууламжийн ажлын үед үржил шимт хөрсний хуулалт, хадгалалт, овоолгыг MNS 5916:2008 (Байгаль орчин. Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт) стандартын дагуу хийж, тусад нь овоолго үүсгэн хадгалах	Шимт хөрсийг УАТ-ний дагуу овоолго үүсгэн хадгалж, нөхөн сэргээлтэнд ашигласан.	ҮА зардал	-	
		Дүн	5000.0		

Хүснэгт 6. Газрын хэвлийд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг
1	Уурхайн олборлолтонд өртсөн цаашид ашиглагдахгүй болсон газарт стандартын дагуу нөхөн сэргээлт хийж ургамал ургах нөхцлийг бүрдүүлсэн.	ҮА-ны зардалд орсон
2	Уурхайн олборлолтын үйл ажиллагааг ТЭЗҮ, УАТ-д тусгагдсаны дагуу гүйцэтгэж байна.	ҮА-ны зардалд орсон
3	Төлөвлөгөөний дагуу бус, шаардлагагүй газар хөндөлт хийгүй байна.	-
4	Уурхайн ерөнхий төлөвлөлтийг ТЭЗҮ-д тусгаснаар гүйцэтгэж байна.	ҮА-ны зардалд орсон
	Дүн	ҮА зардалд орсон

Хүснэгт 7. Ургамлан бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт


№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Фото зураг
1	Ургамлан нөмрөг уурхайн дэд бүтцийн барилга байгууламж, овоолгын доор дарагдана. Машин техникийн аюулгүй ажиллагаа алдагдан шатах тослох материал асгарах улмаар ургамлан бүрхэвч бохирдож болзошгүй	Биологийн нөхөн сэргээлтийн ажилд тухайн нутгийн ургамлын үрүүдийг ашиглаж, байгалийн бүлгэмдлүүдийг дахин сэргээх арга хэмжээ авах	2026 оны нөхөн сэргээлтийн ажлыг нутгийн үрээр хийх зорилгоо багахан газар туршилт хийж үр суулгасан.	200.0	 


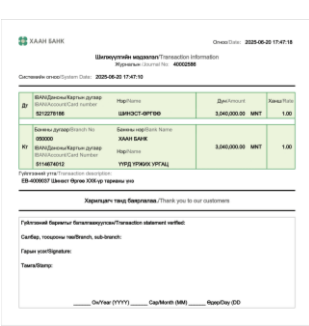


2	Хуучин кемпийн хаягдлаас үүдэлтэй ургамлын ургалт удааширах	Тээврийн хэрэгслүүдийн техник үйлчилгээг цаг тухайд нь зориулалтын хатуу хучилтгаай талбайд хийх	2025 онд автомашины засварын газрыг хатуу хучилттай болгосон.	5000.0 Дээрх хүснэгтэд орсон		
3		Хуучин ажилчдын кемп байсан газрыг цэвэрлэн тэгшилэн засч ургамал ургах нөхцлийг бүрдүүлэх	Хуучин кемпийн зориулалттай ашиглаж байсан газрын цэвэрлэж, хог хаягдлыг зайлуулан, газрыг тэгшилсэн.	-		
Дүн				200.0		

Хүснэгт 8. Амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг
1	Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтдын амьдрах орчныг удаан хугацаагаар хомсдуулах зэргээр сөрөг нөлөө үзүүлнэ. Амьтдын амьдрах орчин, идэш тэжээлийн гүйдэлд саад учруулах	Орд орчмын амьтны зүйлийн бүрдэл, тархац судалгаа хийх	Уурхайн ойр орчмын амьтны аймагт мониторинг судалгааг хийлгэж байна.	3500.0
2	Уурхайн нүх карьерт амьтад орж үрэгдэх, дуу чимээний нөлөөллөөс үргэж дайжих	Шөнийн цагаар хурц, тод гэрэл, чанга дуу чимээ гаргахгүй байхад анхаарч ажиллах	Уурхайн шөнийн ээлжинд техникүүдийн 50% нь ажилладаг.	-
3		Уурхайн кемп, засварын хэсэг, шаардлагатай газрыг ан амьтан орохоос хамгаалж хашаалах	Кемпийг тойруулан хашаалсан. Уурхайн карьерт мал амьтан орохгүй байхаас хамгаалж овоолго босгосон.	500.0
Дүн				4000.0

Хүснэгт 9. Нөхөн сэргээлтийн ажлын хүрээнд хийж гүйцэтгэсэн ажлууд

№	Үзүүлэлт	Төлөвлөсөн нөхөн сэргээлт	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Баримт	Фото зураг
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	Дотоод овоолго дээр 5 га-д 292730 мян.м3 овоолгын ажил	2.62 га-д техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн	36180.5 ҮА зардал	УАТ-д тусгасан.	

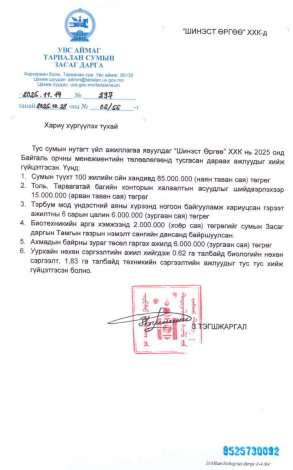

						
2	Биологийн нөхөн сэргээлт	0.3 га талбайд олон наст ургамал тарих ажил, шимт хөрсний арчилгаа	0.62 га биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн	3040.0		 
			Бусад зардал	4000.0		
			Нийт	7040.0		

Хүснэгт 10. Техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн газрын координат цэг

№	Уртраг	Өргөрөг
Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн цэг		
1	91°44'26.92"E	49°32'36.02"N
2	91°44'30.93"E	49°32'40.04"N
3	91°44'32.12"E	49°32'40.03"N
4	91°44'34.09"E	49°32'39.03"N
5	91°44'36.07"E	49°32'38.09"N
6	91°44'38.11"E	49°32'36.03"N
7	91°44'38.08"E	49°32'34.99"N
8	91°44'35.05"E	49°32'33.00"N
9	91°44'31.97"E	49°32'33.98"N
10	91°44'26.94"E	49°32'34.95"N
Биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн цэг		
1	91°44'31.00"E	49°32'35.00"N

2	91°44'32.00"E	49°32'37.00"N
3	91°44'31.00"E	49°32'37.00"N
4	91°44'32.00"E	49°32'39.00"N
5	91°44'32.00"E	49°32'40.00"N
6	91°44'33.00"E	49°32'39.00"N
7	91°44'34.00"E	49°32'39.00"N
8	91°44'36.00"E	49°32'38.10"N
9	91°44'31.00"E	49°32'35.00"N

Хүснэгт 11. Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлтийн ажлын зардал

№	Төлөвлөсөн ажил	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Фото зураг
1	Орон нутгийн захиргааны байгууллага, иргэдийн төлөөллийг оролцуулан уулзалт, хэлэлцүүлэг зохион байгуулах, дүйцүүлэн хамгаалах, нөхөн сэргээх шаардлагатай газрын судалгаа гаргуулах.	Орон нутагтай хамтран ажилласан.	-	 <p>“ШИНЭСТ-ӨРГӨӨ” ХХК-д УЛС АЖЛАХ ТАРИХААН СҮМБЭР ТЭГ АТ ЗАЛУУ Харуу хургууль тухай</p> <p>Тус сумын нутагт үйл ажиллагаа явуулдаг “Шинэст-Өргөө” ХХК нь 2025 онд Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан дарамт аянуудыг хийж гүйцэтгэсэн. Түүнд:</p> <ol style="list-style-type: none"> Сумын түүхт 100 жилийн ойг нэмэгдээд 95,000,000 (нэгэн таван сая) төгрөг Тусь, Төрөөсөд байгаа өргөрөг ажиллагааг ажурдлыг шийдвэрлээд 15,000,000 (арван таван сая) төгрөг Төрийн мэдээллийн ажил хэргэнд нэгдсэн байгууллага явуулсан зардал эхлэлтэй 8 сарын цалин 6,000,000 (зурван сая) төгрөг Бэлтгэлжийг арга зэмсгээд 2,000,000 (хоёр сая) төгрөгтэй сумын Засаг даргын Тамгын газрын нэгдсэн өмчийг дэмжсэн байгууллага Ажлааны байрны зураг төсөл гаргах ажилд 6,000,000 (зурван сая) төгрөг Уурхайн өмчлөх сөрөгтэй ажил хэргээр 300 м талбайд биологийн нөхөн сэргээлт 1.83 га талбайд техникийн сөрөгтэй аянуудыг тус тус хийж гүйцэтгэсэн болов. <p>8525730082 2025-08-08 10:00:00</p>
2	Нөлөөллийн бүсэд байгаа эвдэрч, эзэнгүй орхигдсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийг үе шаттай хийх.	Орон нутгийн зүгээс нөхөн сэргээлт хийлгэх талбай байхгүй.	-	
3	Зэрлэг ан амьтдад биотехникийн арга хэмжээ авах.	Орон нутгийн саналаар давс хужир тавих зардлыг өгсөн.	2000.0	
4	Булаг, шанд, гол горхи, уст цэгийг хамгаалах, сэргээх ажилд оролцох	Уурхайн талбайд ойр байрлах булгийн эхийг хашиж хамгаалсан.	1500.0	
Нийт			3500.0	

Хүснэгт 12. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд хахсан булгийн эхийн координат цэг

№	Уртгаг	Өргөрөг
1	91°43'21.59"E	49°33'32.18"N

Хүснэгт 13. Тэрбум мод тарих үндэсний хөдөлгөөний ажлын хүрээнд хийсэн ажлын зардал

№	Модны нэр, төрөл	Тоо ширхэг	Зардал мян.төг	Фото зураг
Тариалан сумын төв				
1	Ногоон байгууламж хариуцсан гэрээт ажилтны 6 сарын цалинг өгсөн.	-	6000.0	
	Нийт дүн		6000.0	


Хүснэгт 14. Мод хашаалсан талбайн координат цэг

№	Уртгаг	Өргөрөг
1	91°54'55.47"E	49°47'08.00"N
2	91°54'57.29"E	49°47'05.75"N
3	91°54'51.38"E	49°47'04.09"N
4	91°54' 49.74"E	49°47'06.55"N



Хүснэгт 15. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт




№	Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөө	Төлөвлөсөн ажил	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Фото зураг
1	Түлшний агуулах, автомашин, ажилчдын байр, цахилгаан үүсгүүр бүхий газруудад гал түймэр гарах магадлалтай. Мөн хаврын хуурайшилт ихтэй өдрүүдэд тамхины цог зэргээс хээрийн түймэр гарч болзошгүй	Ажилчдыг гал түймэр унтраах мэргэжлийн сургалтад хамруулах	БО-ны сургалттай хамт анхан шатны ойлголт өгсөн.	-	


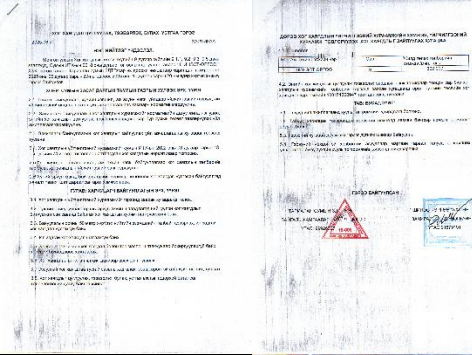
2		Галын дохиолол, гал унтраах багаж хэрэгслийг шаардлагатай газруудад байрлуулах, Гал түймрээс сэргийлэх талаар анхааруулга, санамжийн хуудас хийж, шаардлагатай газруудад нүдэнд харагдахуйц газруудад байрлуулах	Ажилчид олноороо цуглардаг гал тогооны зааланд байрлуулсан.	150.0	
3		Хүчтэй салхи шуурганы үед уурхайн ажлыг түр зогсоох	Хаврын хүчтэй салхи шуурганы үед олборлолтын ажлыг түр зогсоосон. Мөн аянга зайлуулагч байрлуулсан.	8686.0	
4		Аянга, цахилгаантай ширүүн бороотой үед гадаах ажлыг түр зогсоох			
5	Хүчтэй салхи шуурганы улмаас тоос ихээр босч ажилчдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх, тоосжилтоос үүсэх бусад нөлөөлөл	Жил бүр мэргэжлийн байгууллага, 2025 он мэргэжилтний тусламжтайгаар хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалт зохион байгуулах	БО-ны сургалттай хамт анхан шатны ойлголт өгсөн.	-	
6		Осол аваар гарч хүний эрүүл мэнд хохирсон тохиолдолд яаралтай анхан шатны тусламж үзүүлэх, анхан шатны тусламжийн хэрэгслийн уурхайн ажлын байранд байршуулах	Яаралтай тусламжийн хайрцаг болон шаардлагатай эмийн хангамжтай. Гал унтраах багаж хэрэгслийг шинэчилсэн.	760.0	 

7	Жолооч нарын санамсар болгоомжгүй үйлдлээс машин техникүүд мөргөлдөх, хүн амьтан дайрах, мөргөх зэргээр гэмтээж бэртээх гэх мэт осол аваар гарах	Анхааруулга, замын тэмдэг тэмдэглэгээг шаардлагатай газруудад нэмэлтээр байрлуулах	Шаардлагатай газар тэмдэг тэмдэглэгээг нэмж байрлуулсан.	Зардал давхардсан.	
Нийт				9596.0	

Хүснэгт 16. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

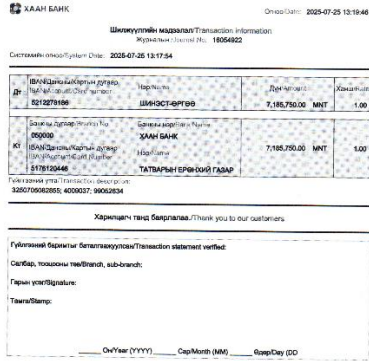
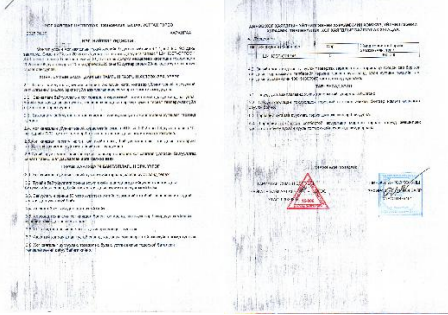

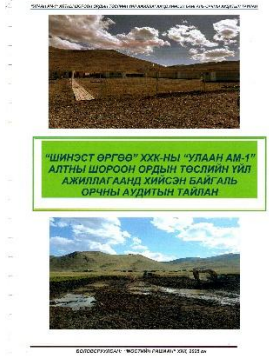

Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөө	Төлөвлөсөн ажил	Гүйцэтгэсэн ажлууд	Зардал, мян.төг	Фото зураг
Хог хаягдлаар хөрс бохирдох	Хог хаягдал ангилан ялгаж хаях зориулалттай хогийн савнуудыг тосгон, захиргаа, цайны газар зэрэг шаардлагатай газруудад тавих	Хог хаягдал ангилан ялгаж хаях зориулалттай хогийн савнуудыг тосгон, захиргаа, цайны газар зэрэг шаардлагатай газруудад түлхүү тавьсан.	600.0	
	Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж түр хадгалах зориулалтын хогийн бункер байрлуулах	Хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж түр хадгалах зориулалтын хогийн бункер байрлуулсан.	500.0	
Хог хаягдал бороо, цасны усаар доошоо нэвчиж хөрс, газрын доорх усыг бохирдуулж болзошгүй	Хог хаягдал түр хадгалах талбайг нэвчилт явагдахааргүй, ирмэг хөвөө бүхий цементэн суурьтай болгон тохижуулах	Ахуйн хог хаягдлын нэгдсэн цэгийг хөрсөнд нэвчихээргүй байдлаар хатуу хучилттай болгож тохижуулсан.	500.0	
Төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх ахуйн хатуу болон шингэн хог хаягдлаар хөрс,	Хуванцар сав, шил, лааз гэх мэт хаягдлыг аймгийн төвд 2-догч түүхий эд авах цэгт тушааж баримтжуулах	Хуванцар сав, шил, лааз гэх мэт хаягдлыг одоогийн байдлаар хуримтлуулж байна.	-	

гадаргын болон газрын доорх ус бохирдуул сөрөг нөлөөтэй	Автомашины сэлбэг, төмрийн хаягдлыг мэргэжлийн байгууллагад гэрээний дагуу нийлүүлэх	Дугуй, модны хаягдлыг дахин ашиглах боломжтой хаягдлыг үйл ажиллагааны хэрэгцээнд ашиглаж байна.	-	
		Автомашины сэлбэг, төмрийн хаягдалыг зориулалтын талбайд хадгалан дахин ашиглах боломжтойг ашиглаж байна.	-	
	Хөрс шатах тослох материалаар бохирдсон тохиолдолд бохирдсон хэсгийг ялган авч саармагжуулах	Хөрс шатах тослох материалаар бохирдсон тохиолдолд бохирдсон хэсгийг ялган авч хуримтлуулах хэсгийг тусгайлан бэлтгэсэн.	-	
	Боломжтой хог хаягдлыг дахин ашиглах	Дахин ашиглах боломжтой бүхий л хаягдлыг дахин ашиглах арга хэмжээг авч ажиллаж байна.	-	-
	Бохир ус хуримтлуулах сав буюу ёмкосыг нэвчилт шүүрэлт явагдахааргүй битүүмжлэл сайтай хийх	Кемпийн шинээр төлөвлөлтөөр ариун цэврийн газрыг стандартын дагуу тохижуулсан.	6500.0	
Бохир ус хуримтлуулах сав буюу ёмкосын бүрэн бүтэн байдал, нэвчилт шүүрэлт явагдаж байгаа эсэхэд байнгын ажиглалт хийх /Бохир ус хуримтлуулах савны 70% дүүрмэгц соруулах нь зүйтэй/	2025 онд шинээр ашиглалтанд оруулсан учир эвдрэл гэмтэл, дүүрэлт байхгүй болно.	-		
Аюултай хог хаягдлын хадгалалтын горим алдагдсанаас орчны хөрс, ус, агаарыг бохирдуулах	Аюултай хог хаягдлын Хог хаягдлын тухай хуульд заасан шаардлагын дагуу хадгалах	Аюултай хог хаягдал болох ашигласан тос масло, төмөр, дугуйны хаягдлын цэгийг шинээр төлөвлөн хаягжуулсан.	740.0	 
	Аюултай хог хаягдал тээвэрлэх, хадгалах, устгах үйл ажиллагаа эрхэлдэг тусгай	Одоогийн байдлаар орон нутагт хаягдал тос масло дахин боловсруулах газар байхгүй	-	

	зөвшөөрөл бүхий аж ахуй нэгж байгууллагатай гэрээ байгуулан гэрээний дагуу зайлуулах	бөгөөд 2026 оны үйл ажиллагаа эхлэхэд Улаанбаатар хотод байрлах ААН-тэй гэрээлэн ажиллахаар төлөвлөж байна.		
Ажилчид санаатай болон санамсаргүйгээр ил задгай хог хаях	Уурхайн ажилчдад өөрсдийн үйл ажиллагаанаас үүссэн хог хаягдал, түүнийг ангилан ялгаж хаях дадлыг хэвшүүлэх	Уурхайн ажилчид долоо хоногт нэг удаа кемп дотор болон кемпийн ойр орчмын хог хаягдал, булгийн эхэд айлаас хийсч ирсэн хогийг түүж цэвэрлэж байна.	-	
Бусад	Хог хаягдлын гэрээний дагуу төлбөрийг төлөх	Тариалан сумын Засаг даргатай хийсэн гэрээний дагуу зайлуулж, төлбөрийг төлсөн.	300.0	
Нийт			8640.0	



Хүснэгт 17. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, зардал

№	Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөө	Төлөвлөсөн ажил	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Баримт	Фото зураг
1	Төслийн үйл ажиллагаанаас газрын төлөв байдал, чанар доройтно	Газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгааг 5 жил тутамд мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх	Хугацаа 2027 онд гүйцэтгэнэ.	Гэрээгээр	-	-

2	Усны нөөцийг Үр ашигтай ашиглаагүйгээс гадаргын усны нөөц, горимд өөрчлөлт орно.	Ус ашиглах гэрээ, хог хаягдлын гэрээний дагуу төлбөрийг төлөх	Ус, хог хаягдлын төлбөрийг гэрээний дагуу төлсөн.	7485.75 Зардал давхардсан.		
3	”Байгаль орчны аудит” гэж байгаль орчны хууль тогтоомж, төрийн бодлого, үндэсний хөтөлбөрийн биелэлт, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ, стандартын хэрэгжилтийг хянаж, дүгнэлт гаргах, мэргэжлийн зөвлөгөө өгөх хараат бус үйл ажиллагааг хэлнэ	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 101 болон БО-ы ерөнхий үнэлгээний шаардлагын дагуу 2 жил тутамд Байгаль орчны аудит хийлгэх	2025 оны 8-р сард Байгаль орчны аудитын тайланг шинэчлэн хийлгэсэн.	8000.0		
4	Ажилчдын мэдлэг чадвар дутмаг байдлаас ажлын доголдол гарах	Уурхайд ажиллаж байгаа ажиллагсдын тухайн ажлыг хийж гүйцэтгэх мэдлэг чадварыг сайжруулах зорилгоор сургаалтанд хамруулж байх	Уурхайн ажилчдад БО талаар сургалт орсон. (Сэдэв: Хог хаягдлын талаар)	-	-	
5	Уул уурхайн үйл ажиллагаанаас ажилчдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй	Ажлын байрны хэвийн бус нөхцөлд ажилладаг ажилчдыг илчлэг, витаминлаг хоол хүнсээр хангах	Хоол хүнсийг стандартын дагуу бэлтгэж ажиллаж байна.	ҮА зардал	-	-

6	Тэр бум мод үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд жил бүр мод тарих	2025 оны байгаль хамгаалах төлөвлөгөөнд орсон ажлуудыг хийж гүйцэтгэх	БОМТ-д тусгагдсан ажлуудыг 90 орчим хувьтай гүйцэтгэсэн.	БОМТ-ний зардал	-	-
Нийт				3040.0		

Хүснэгт 18. Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хийж гүйцэтгэсэн ажлууд, зардал

№	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг	Баримт
1	Тариалан сумын 100 жилийн ойд хандив	85000.0	 
	Толь, Тарвагатай багийн конторын халаалтын асуудлыг шийдвэрлэсэн.	15000.0	
	Ахмадын байрны зураг төсөл гаргах ажил	6000.0	
Дүн		106000.0	

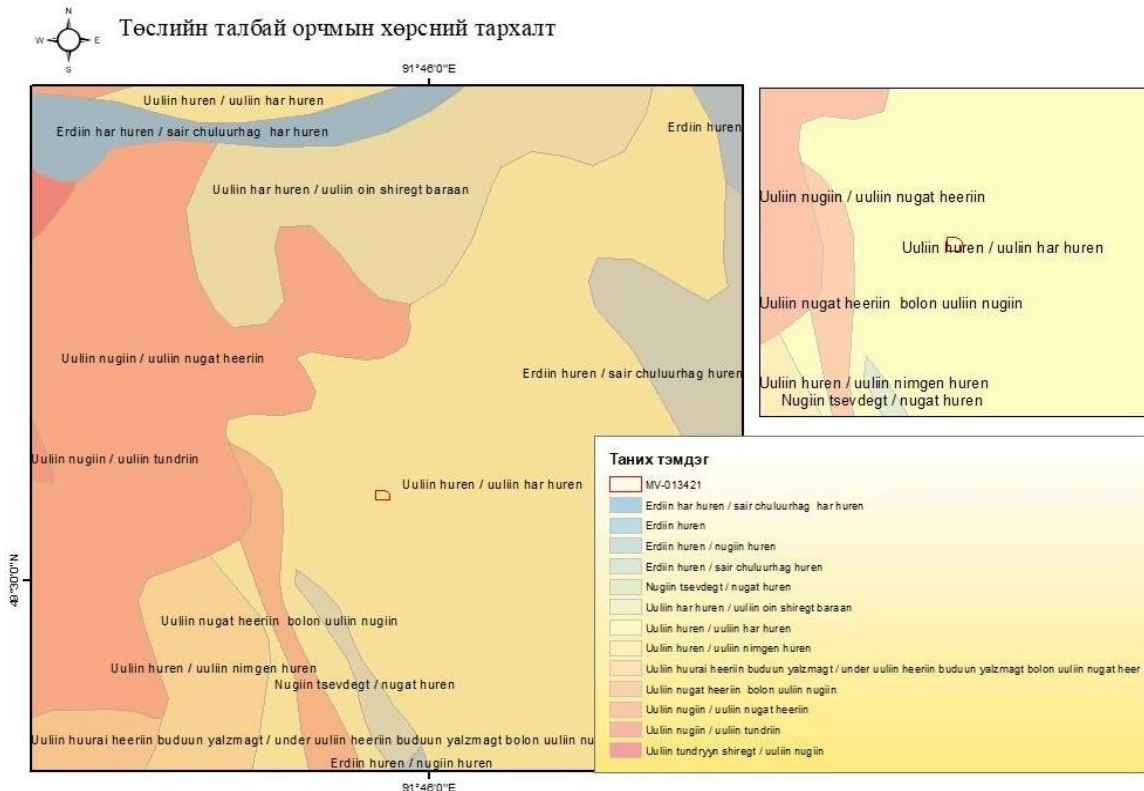
Хүснэгт 19. 2024 оны БОМТ-ний дагуу хийгдсэн ажлын биелэлтийн зардлын нэгдсэн тооцоо

№	Бүрэлдэхүүн хэсгүүд	Зардал мян.төг
1	Агаар мандалд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	55275.0
2	Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	7538.8
3	Газрын гадарга, хөрсөн бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	5000.0
4	Газрын хэвлийд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	ҮА зардал
5	Ургамлан бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	200.0
6	Амьтны аймагт учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	4000.0
7	Нөхөн сэргээлтийн ажлын хүрээнд хийж гүйцэтгэсэн ажлын зардал	7040.0
8	2025 оны дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний биелэлтийн зардал	3500.0
9	Тэрбум мод тарих үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд хийгдсэн ажлын зардал	6000.0
10	Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	8640.0
11	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	3040.0
12	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хийж гүйцэтгэсэн ажлуудын зардал	106000.0
13	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт, үр дүнгийн хэлэлцүүлгийн тэмдэглэл	353.0
Нийт дүн		206586.8

3. 2025 ОНЫ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ТАЙЛАН

3.1. Хөрсний хими, физик шинж чанар, хүнд металлын шинжилгээ

Төслийн талбай нь ботаник- газарзүйн мужлалаар Евро-азийн хээрийн мужийн Дагуур монголын (Төв Азийн) дэд муж дах Алтайн умард уулархаг мужийн Их нууруудын хотгорын дэд мужид хамаарагдах бөгөөд энд хангайн бүсийн хар хүрэн өнгийн шаварлаг, элсэрхэг хөрс голлон тархана. Энэ бүсэд зонхилох хар хүрэн хөрс нь ялзмагийн зүйл ихтэй, их зузаантай (2-9 м орчим) чийг хадгалалт сайтай байдаг.



Зураг 2. Хөрсний тархалт

Төслийн талбайгаас дээжлэлт хийж Ус цаг уур, Орчны шинжилгээний төвийн байгаль орчны шинжилгээний лабораторид хөрсний химийн үндсэн үзүүлэлтийг шинжлүүлсэн.

Хөрсний хими болон физик шинжийн задлан шинжилгээгээр химийн үндсэн үзүүлэлтүүд болох хөрсний ялзмагийн хэмжээ, урвалын орчин /рН/, хөрсний давсжилт, цахилгаан дамжуулах чадвар, хөрсөн дэх хөдөлгөөнт элементүүд болох фосфор, кали, солилцох суурь элементүүд кальци, магни зэргийг тодорхойлж хүснэгтээр үзүүлсэний зэрэгцээ механик бүрэлдэхүүнийг ширхэгийн хэмжээний ангиллаар буюу Гидрометрийн аргаар тодорхойлуулж дүнг тус тус үзүүлсэн болно.

Хүснэгт 20. Хөрсний химийн үндсэн шинж

Шинжилгээний аргын стандарт	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Шинжилгээний үр дүн	
		Олборлолтын талбай	Кемп (хогийн цэг)
MNS 3310:1991	Орчин- рН	8.38	8.35
	Давсжилт- ЕС	378.0	331.0
	Чийг- %	1.7	4.7
	Ялзмаг	2.6	4.8
	Аммиак- NH ₄ мг/кг	109.8	152.7
	Нитрат- NO ₃ мг/кг	34.3	19.2
	Сульфат- SO ₄ мг/кг	43.3	95.0
MNS 6838:2020	Фосфат- P ₂ O ₅ мг/кг	6.8	14.9
	Хөрсөн дэх нефтийн бүтээгдэхүүн. мг/кг	0.0	0.0

Хөрсний лабораторийн задлан шинжилгээний дүнгээс үзэхэд тухайн нутгийн хангайн хар хүрэн хөрсний ялзмагт үе давхрага дахь ялзмагийн дундаж хэмжээ 3.7% байна. Хөрсний урвалын орчин хар хүрэн хөрсний үе давхаргууд, цайвар хүрэн хөрсний үе давхаргуудад рН 8.36 байна.

Хөрсний механик бохирдол буюу хүнд металлын агууламжийг төслийн талбайд шинжлүүлэхэд ЗДХ-ээс (MNS 6838:2020) хэтэрсэн буюу бохирдолтой хөрс илрээгүй байна.



Зураг 3. Хөрсний дээж авсан хэсгийн зураг

3.2. Усны химийн шинжилгээ

Шинжилгээний дүнд худгийн ус нь химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангийн, магнийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд цэнгэг буюу дунд зэргийн эрдэсжилттэй, хатуудуу ус байна гэж гарчээ.

Хүснэгт 21. Усны химийн задлан шинжилгээний дүн

Шинжилгээний аргын стандартууд	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Хүлцэх агууламж, MNS 4586:2024	Шинжилгээний үр дүн	
			Угаалгаас дээш	Угаалгаас доош
MNS ISO 10523:2001	Усны орчин, рН	6.5-8.5	8.68	8.70
MNS 6836:2020	Умбуур бодис, мг/л	<10	4.4	3.0
MNS ISO 7888:1999	Цахилгаан дамжуулах чанар /ЕС/, $\mu\text{S}/\text{cm}$	<1000	411.0	404.0
MNS 6833:2020	Перманганатын исэлдэх чанар /ПИЧ/, мг/м	<7	1.0	1.1
MNS 1097:2023	Аммони / NH_4 /, мгN/л	0.2	0.04	0.09
MNS 4431:2005	Нитрит / NO_2 /, мгN/л	0.01	0.017	0.004
MNS 6834:2020	Нитрат / NO_3 /, мгN/л	1	1.08	0.85
MNS 1097:2023	Сульфат / SO_4 /, мг/м	<60	51.6	31.5
MNS ISO 6878:2001	Фосфат / PO_4 /, мгP/л	0.05	0.014	0.018
MNS 4430:2005	Төмөр /Fe/, мг/л	<0.3	0.03	0.05
MNS 6272:2011	Фтор /F/, мг/л	0.5-1.5	0.28	0.30
MNS 4424:2005	Хлор /CL/, мг/л	200	20.2	20.9
MNS 1097:2023	Магни /Mg/, мг/л	<10	14.2	9.0
MNS 6778:2019	Хатуулаг мг-экв/л	<7	2.81	2.96
MNS 1097:2023	Натри+кали /Na+K/, мг/л	-	44.4	26.5
MNS 6832:2020	Гидрокарбонат / HCO_3 /, мг/л	-	179.4	169.6
MNS 1097:2023	Кальци /Ca/8 мг/л	<25	32.8	44.5
MNS 6835:2020	Цахиур /Si/, мг/л	-	9.1	9.2
MNS 1097:2023	Эрдэсжилт/, мг/л	-	342.7	302.2

3.3. Ургамлан нөмрөг

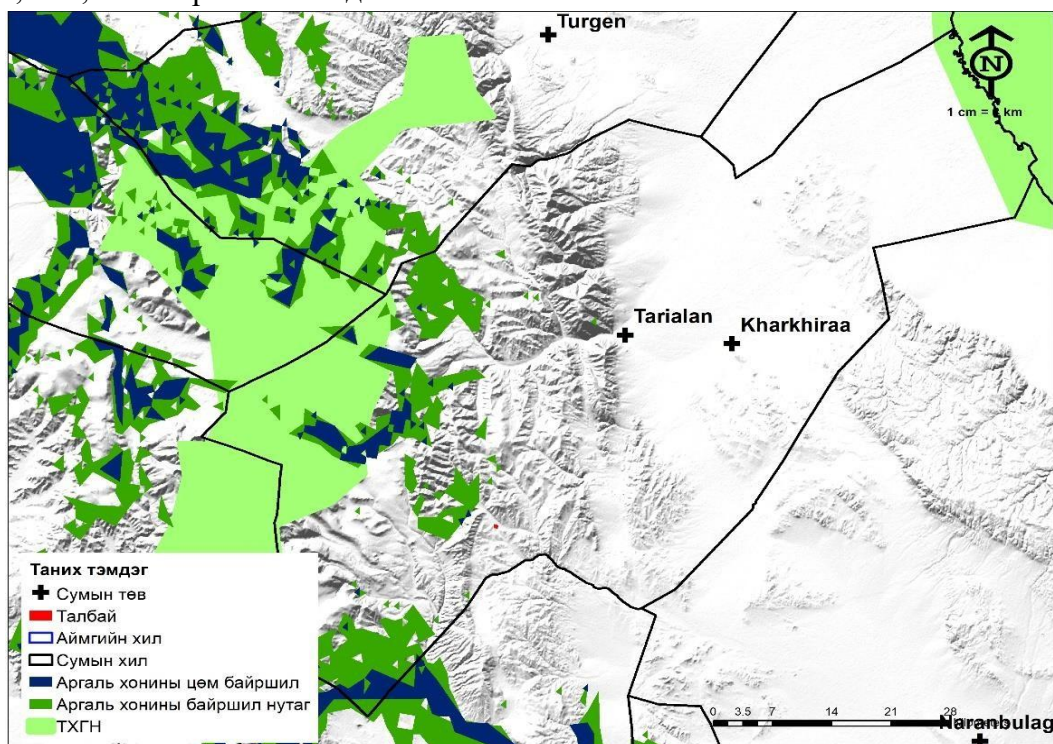
Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт орших төслийн талбай нь Монгол орны ургамал газарзүйн тойргоор Ховдын уулын цөлжсөн хээрийн тойрогт хамаарагддаг

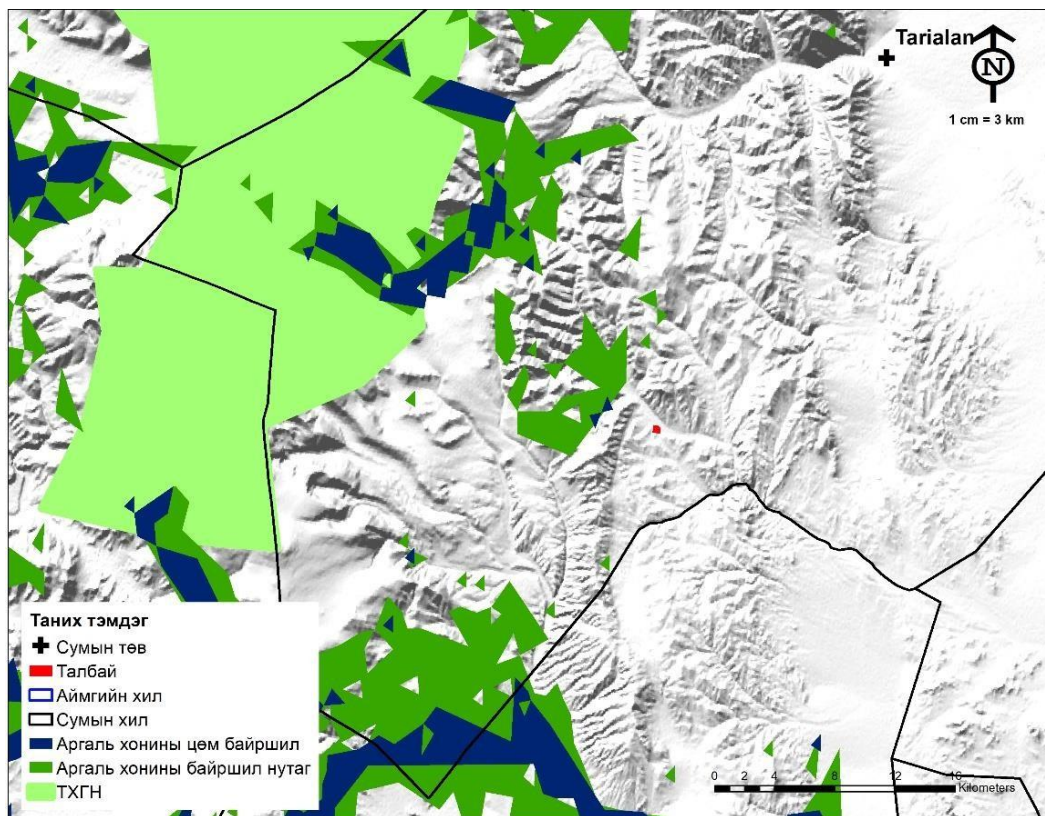
(Өлзийхутаг Н.). Ургамал газарзүйн тойргийн зүүн зах хэсэгт орших тул Их нууруудын хотгорын цөлжсөн хээрийн тойргийн шилжилтийн зурваст хамаарна. Ховдын уулын цөлжсөн хээрийн тойрогт Монгол Алтайн хойд хэсэг болох Хархираа, Түргэн, Алтан Хөхийн уулс, Сийлхэмийн нуруу болон Ачит нуурын цөлжсөн хотгор хөндийг өөртөө багтаана. Энд Алтайн өндөр уулсын хуурайсаг элементүүдийн зэрэгцээ говийн цөлөрхөг хээрийн төлөөлөгчид их үүрэгтэй бөгөөд 1045 зүйл гуурст ургамалтай. Зөвхөн энд тохиолдох 24 зүйл (Urgamal et al. 2016) ургамал тэмдэглэгджээ. Ховдын тойргийн үндсэн төрхийг үзүүлэх ургамлуудад: Туран бургас (*Salix turanica*), Алтайн хонин зажлуур (*Linaria altaica*), Алтайн ганга (*Thymus altaicus*), Потанины сүүт-өвс (*Euphorbia potaninii*), Крыловын мүгээ (*Rhodiola krylovii*), Крыловын даагансүүл (*Agropyron krylovianum*), Смирновын бушилж (*Kobresia smirnovii*), Алтайн хонхон цэцэг (*Campanula altaica*), Бунгийн шимэлдэг (*Dracoscephalum bungeanum*), Монгол хамбил (*Draba mongolica*), Хосцэцэгт гичгэнэ (*Potentilla biflora*), Арзгар оточ-өвс (*Bunium setaceum*), Ойн цооргоно (*Angelica sylvatica*), Алтайн маалинга (*Linium altaicum*), Алтайн шарилж (*Artemisia altaicense*) зэргийг дурдаж болно.

3.4. Амьтны аймаг

Төслийн талбай нь Физик газарзүйн мужлалаар Хойд говийн тойрогт хамаарна. Энд тохиолдох 42 зүйл хөхтөн, 82 зүйл шувуу, 6 зүйл хоёр нутагтан байна.

Оросын шувуу судлаач В.И. Забелины тодорхойлсноор Увс нуурын ай савд 359 зүйл шувуу, эдгээрээс өвөлждөг 8 зүйл, дайрч өнгөрдөг 82 зүйл шувуу амьдрах боломжтойг тогтоосон. Тариалан сумын нутагт байрлах “Улаан ам-1” талбай орчимд уулын, ойн, тал хээрийн амьтад зонхилно.





Зураг 4. Аргаль хонины байршил нутаг



Зураг 5. Агаарын хэмжилтийн дээжлэлт хийж байна



УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Увс аймаг, Улаангом сум, 5-р баг
Утас: 7045-3680

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

Дугаар он /код №2025/466

Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас : “Шинэст өргөө” ХХК-ны алтны уурхай
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Ж.Сувд-Эрдэнэ, ахлах шинжээч
Сорьцын хэмжээ, төрөл : агаар,
Сорьц авсан огноо : 2025.08.20
Шинжилгээний аргын стандарт : MNS, MNS ISO
Лабораторид ирсэн : 2025.08.20
Шинжилгээ хийсэн огноо : 2025.08.21
Хуудасны тоо : 1/1

Үр дүн:

Шинжилгээний аргын стандартууд	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Хүлцэх агууламж, MNS 4585:2016	Шинжилгээний үр дүн	
			Кемп	Олборлолт
MNS 17.2.5.12:2021	Хүхэрлэг хий – SO ₂ , мг/м ³	0.450	0.006	0.007
MNS 17.2.5.11:2021	Азотын давхар исэл – NO ₂ , мг/м ³	0.200	0.028	0.052
MNS 4048-88	Тоос – нийт, мг/м ³	0.500	0.002	0.015

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн ахлах шинжээч /Ж.СУВД-ЭРДЭНЭ/



Хянаж баталгаажуулсан чанарын менежер /Б.БАЯРАА/
(гарын үсэг) (нэр)

Энэ шинжилгээний дүн нь зөвхөн шинжилгээ хийсэн сорьцонд хамаарна.
Шинжилгээний дүнг лабораторийн зөвшөөрөлгүй хуулбарлахыг хориглоно.



УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Увс аймаг, Улаангом сум, 5-р баг
Утас: 7045-3680

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

Дугаар он / код №2025/467

Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас : “Шинэст өргөө” ХХК-ны алтны уурхай
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Ж.Сувд-Эрдэнэ, ахлах шинжээч
Сорьцын хэмжээ, төрөл : хөрс, 500 гр
Сорьц авсан огноо : 2025.08.20
Шинжилгээний аргын стандарт : MNS, MNS ISO
Лабораторид ирсэн : 2025.08.20
Шинжилгээ хийсэн огноо : 2025.08.22
Хуудасны тоо : 1/1
Үр дүн:

Шинжилгээний аргын стандарт	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Шинжилгээний үр дүн	
		Олборлолтын талбай	Кемп, (хогийн цэг)
MNS 3310:1991	Орчин – pH	8.38	8.35
	Давсжилт - EC $\mu\text{S}/\text{cm}$	378.0	331.0
	Чийг - %	1.7	4.7
	Ялзмаг	2.6	4.8
	Аммони – NH_4 , мг/кг	109.8	152.7
	Нитрат - NO_3 , мг/кг	34.3	19.2
	Фосфат - PO_4 , мг/кг	6.8	14.9
Сульфат - SO_4 , мг/кг	43.3	95.0	

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн ахлах шинжээч



Ж.СУВД-ЭРДЭНЭ
(нэр)

Хянаж баталгаажуулсан чанарын менежер

Б. БАЯРАА

(гарын үсэг)

(нэр)

Энэ шинжилгээний дүн нь зөвхөн шинжилгээ хийсэн сорьцонд хамаарна.
Шинжилгээний дүнг лабораторийн зөвшөөрөлгүй хуулбарлахыг хориглоно.



УС ЦАГ УУР, ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Увс аймаг, Улаангом сум, 5-р баг
Утас: 7045-3680

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

Дугаар он / код №2025/465

Сорьц авсан газрын нэр, хаяг, утас : “Шинэст өргөө” ХХК-ны алтны уурхай
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Ж.Сувд-Эрдэнэ, ахлах шинжээч
Сорьцын хэмжээ, төрөл : ус, 1.5 л
Сорьц авсан огноо : 2025.08.20
Шинжилгээний аргын стандарт : MNS, MNS ISO
Лабораторид ирсэн : 2025.08.20
Шинжилгээ хийсэн огноо : 2025.08.21
Хуудасны тоо : 1/1
Үр дүн:

Шинжилгээний аргын стандартууд	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжих нэгж	Хүлцэх агууламж, MNS 4586:2024	Шинжилгээний үр дүн	
			Угаалгаас /дээш/	Угаалгаас /доош/
MNS ISO 10523:2001	Усны орчин, рН	6.5- 8.5	8.68	8.70
MNS 6836:2020	Умбуур бодис, мг/л	<10	4.4	3.0
MNS ISO 7888:1999	Цахилгаан дамжуулах чанар /EC/, μS/cm	<1000	411.0	404.0
MNS 6833:2020	Перманганатын исэлдэх чанар /ПИЧ/, мг/л	<7	1.0	1.1
MNS 1097:2023	Аммони /NH ₄ /, мгN/л	0.2	0.04	0.09
MNS 4431:2005	Нитрит /NO ₂ /, мгN/л	0.01	0.017	0.004
MNS 6834:2020	Нитрат /NO ₃ /, мгN/л	1	1.08	0.85
MNS 1097:2023	Сульфат /SO ₄ /, мг/л	<60	51.6	31.5
MNS ISO 6878:2001	Фосфат /PO ₄ /, мгP/л	0.05	0.014	0.018
MNS 4430:2005	Төмөр /Fe/, мг/л	<0.3	0.03	0.05
MNS 6272:2011	Фтор /F/, мг/л	0.5-1.5	0.28	0.30
MNS 4424:2005	Хлор /Cl/, мг/л	200	20.2	20.9
MNS 1097:2023	Магни /Mg/, мг/л	<10	14.2	9.0
MNS 6778:2019	Хатуулаг мг-экв/л	<7	2.81	2.96
MNS 1097:2023	Натри+кали /Na+K/, мг/л	-	44.4	26.5
MNS 6832:2020	Гидрокарбонат /HCO ₃ /, мг/л	-	179.4	169.6
MNS 1097:2023	Кальци /Ca/, мг/л	<25	32.8	44.5
MNS 6835:2020	Цахиур /Si/, мг/л	-	9.1	9.2
MNS 1097:2023	Эрдэсжилт, мг/л		342.7	302.2

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн ахлах шинжээч

Ж. СУВД-ЭРДЭНЭ/

(гарын үсэг)

(нэр)

Хянаж баталгаажуулсан чанарын менежер

Б. БАЯРАА/

(гарын үсэг)

(нэр)

Энэ шинжилгээний дүн нь зөвхөн шинжилгээ хийсэн сорьцонд хамаарна.
Шинжилгээний дүнг лабораторийн зөвшөөрөлгүй хуулбарлахыг хориглоно.



УВС АЙМАГ
ТАРИАЛАН СУМЫН
ЗАСАГ ДАРГА

Хархираан боом, Тариалан сум, Увс аймаг, 85130
Цахим шуудан: admin@tarialan.uv.gov.mn
Цахим хуудас: uvs.gov.mn/tarialansum

- 2025.11.14 № 297
танай 2025.10.28 -ны № 02/56 -Т

“ШИНЭСТ ӨРГӨӨ” ХХК-д

Хариу хүргүүлэх тухай

Тус сумын нутагт үйл ажиллагаа явуулдаг “Шинэст Өргөө” ХХК нь 2025 онд Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн. Үүнд:

1. Сумын түүхт 100 жилийн ойн хандивд 85.000.000 (наян таван сая) төгрөг
2. Толь, Тарвагатай багийн конторын халаалтын асуудлыг шийдвэрлэхээр 15.000.000 (арван таван сая) төгрөг
3. Тэрбум мод үндэстний аяны хүрээнд ногоон байгууламж хариуцсан гэрээт ажилтны 6 сарын цалин 6.000.000 (зургаан сая) төгрөг
4. Биотехникийн арга хэмжээнд 2.000.000 (хоёр сая) төгрөгийг сумын Засаг даргын Тамгын газрын нэмэлт сангийн дансанд байршуулсан.
5. Ахмадын байрны зураг төсөл гаргах ажилд 6.000.000 (зургаан сая) төгрөг
6. Уурхайн нөхөн сэргээлтийн ажил хийгдэж 0.62 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт, 1,83 га талбайд техникийн сэргээлтийн ажлуудыг тус тус хийж гүйцэтгэсэн болно.



З.ТЭГШЖАРГАЛ

8525730092

D/Alban bichig/zas darga A-4 doc.

ХОГ ХАЯГДАЛ ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, БУЛАХ, УСТГАХ ГЭРЭЭ

2025.06.20

ХАРХИРАА

НЭГ: НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ.

Монгол улсын Хог хаягдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.1, 9.2, 9.3, 9.5 дахь заалтууд, Сумын ИТХ-ын 2018 оны дугаар тогтоолын дагуу нгэ талаас “ ШИНЭСТ-ӨРГӨӨ ” ХХК, нөгөө талаас Тариалан сумын ЗДТГазар нь доорхи нөхцөлөөр харилцан тохиролцож 2025 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрөөс 2025 оны 10 дугаар сарын 20-ны өдөр хүртэл энэхүү гэрээг байгуулав.

ХОЁР: СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ХҮЛЭЭХ ЭРХ, ҮҮРЭГ

- 2.1. Төсөвт байгууллага, хувийн хэвшил, аж ахуйн нэгж, үйлдвэр үйлчилгээний газруудтай үйлчилгээний онцлог, эрхлэх үйл ажиллагаанаас хамаарч норматив мөрдүүлнэ.
- 2.2. Захиалагч байгууллагын хог хаягдлын хураамжийг нормативийн дагуу жилд нэг удаа, энгийн хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх зардлыг сар бүр сумын төсөвт төвлөрүүлэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.
- 2.3. Захиалагч байгууллагын хог хаягдлыг зайлуулах үйл ажиллагааны хугацааг гэрээнд тусгана.
- 2.4. Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг сумын ИТХ-ын 2022 оны 03 дугаар сарын 18-ны өдрийн 7/02 тоот тогтоолоор батлагдсан хог хаягдлын нормативаар тогтооно.
- 2.5. Хог хаягдал гаргагч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас хог хаягдлын төлбөрийг гаргуулж хог хаягдлын үйлчилгээний санг бүрдүүлнэ .
- 2.6. Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчин сөргөөр нөлөөлөх хог хаягдал үүсгэсэн байгууллагад хяналт тавих, шат дараалсан арга хэмжээ авах.

ГУРАВ: ХАРИУЦАГЧ БАЙГУУЛЛАГЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ

- 3.1. Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг гэрээнд заасан хугацаанд төлөх.
- 3.2. Тухайн байгууллага орчны эрүүл ахуйн шаардлагад нийцүүлэн хог хаягдлыг битүүмжилсэн саванд байлгах, хог хаягдлын хуримтлал үүсгэхгүй байх.
- 3.3. Байуулагын орчны 50 метр хүртлэх нийтийн эзэмшлийн талбайг цэвэрлэх, ил задгай хог хаягдал үүсгэхгүй байх
- 3.4. Ил задгай хог хаягдал шатаахгүй байх.
- 3.5. Хөрсөнд техникийн хог хаягдал болон тос масло, шатахуунаар бохирдуулахгүй байх, хөрсний бохирдлоос хамгаалах.
- 3.6. Хог хаягдлаа ангилан ялгаж, дахивар авах цэгт тушаах.
- 3.7. Аюултай хог хаягдлаа тусгай саванд хадгалах, зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгжид тушаах.
- 3.8. Хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, булах, устгах ажлыг тодорхой баталсан төлөвлөгөөний дагуу байнга хийнэ.

**ДӨРӨВ: ХОГ ХАЯГДЛЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХУРААМЖИЙН ХЭМЖЭЭ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ
ХУРААМЖ ТӨВЛӨРҮҮЛЭХ, ХОГ ХАЯГДЛЫГ ЗАЙЛУУЛАХ ХУГАЦАА.**

4.1. Тооцоолол

№	Аж ахуйн нэгжийн нэр	Сар	Жилд төлөх төлбөрийн хэмжээ /мян. төг. /
1	ШИНЭСТ-ӨРГӨӨ	5	300.000

4.2. Энгийн хог хаягдлыг цуглуулж тээвэрлэх зардлын нэгж тарифаар тооцон сар бүр хог хаягдлын хураамжийн төлбөрийг гэрээнд заасан хугацаанд орон нутгийн төсвийн хог хаягдлын хураамжийн 100151300947 тоот дансанд тушаана.

ТАВ: БУСАД ЗҮЙЛ:

- 5.1. Талууд үйл ажиллагаанд хууль тогтоомжийг удирдлага болгоно.
- 5.2. Талууд харилцан тохиролцож гэрээний нөхцөлд зөвхөн бичгээр нэмэлт өөрчлөлт оруулж болно.
- 5.3. Гэрээний хугацаа дуусмагц гэрээг дүгнэж шинээр байгуулна.
- 5.4. Гэрээний нөхцөлтэй холбоотой асуудлаар маргаан гарвал талууд зөвшилцөх уулзалтаар буюу тухайн хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлэнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

ТАРИАЛАН СУМЫН ЗДТГ-ЫН
БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ Ч. ЦОГОО
УТАС: 99926397



“ШИНЭСТ-ӨРГӨӨ” ХХК-НЫ
ЗАХИРАГ Д. ЦОГБАЯР
УТАС: 91879191



АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ҮҮСГЭГЧИЙН ТАЙЛАНГИЙН МАЯГТ

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын
2018 оны 2 дугаар сарын 2-ны өдрийн
А/21 дугаар тушаалын 3 дугаар хавсралт

1. Тайлангийн жил: 2025 он
2. Бүртгэлийн дугаар: Ү-001957
3. Аж ахуйн нэгжийн нэр: “Шинэст өргөө” ХХК
4. Аж ахуйн нэгжийн бүртгэлийн дугаар: 1511005102
5. Аж ахуйн нэгжийн регистрийн дугаар: 4009037
6. Аж ахуйн нэгжийн хаяг: Аймаг/ хот: Улаанбаатар хот
Баг, хороо: Сүхбаатар дүүрэг
Гудамж, дугаар: Чингисийн өргөн чөлөө, Чандмань
оффис, 404 тоот
7. Үүсгэсэн аюултай хог хаягдлын мэдээлэл (шаардлагатай бол нэмэлт хуудас хэрэглэ)

№	Код	Хог хаягдлын нэр	Үүссэн хэмжээ	Хэмжих нэгж
1	16 06 01*	Хартугалгатай батерей, аккумулятор	1	ширхэг
2	16 07 01*	Тос агуулсан хаягдал	700	литр
3	16 08 02*	Аюултай шилжилтийн металл агуулсан ашигласан катализатор болон тэдгээрийн хортой нэгдэл агуулсан ажилласан катализатор.	-	-

8. Аюултай хог хаягдлаа тээвэрлүүлсэн тээвэрлэгчийн мэдээлэл:

№	Тээвэрлэгч аж ахуй нэгжийн нэр	Бүртгэлийн дугаар
1		Т
2		Т
3		Т

9. Аюултай хог хаягдлаа устгуулсан байгууллагын мэдээлэл:

№	Аж ахуйн нэгжийн нэр	Бүртгэлийн дугаар	Үүссэн хэмжээ	Хэмжих нэгж
1		У		
2		У		
3		У		

10. Тайлан гаргасан албан тушаалтны мэдээлэл:

Гарын үсэг (тамга)	Овог нэр, албан тушаал	Огноо
	Байгаль орчны мэргэжилтэн Д.Чимэдцэрэн	2025 оны 08-р сарын 06-нд

ЭНГИЙН ХОГ ХАЯГДАЛ ЦУГЛУУЛАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Бүртгэлийн дугаар: Ү-001957

Тайлант жил: 2025 он

Цуглуулсан хог хаягдлын мэдээ:

№	Хог хаягдлын код	Хог хаягдлын нэр төрөл	Хэмжээ тн	Хог хаягдлыг цуглуулсан эх үүсвэр
1	0 1 0 1 0 2	Металлын бус эрдсийн олборлолтын хаягдал	-	Байхгүй
2	0 1 0 2 0 3	Энгийн хаягдал чулуулаг	-	Нөхөн сэргээлтэнд ашиглагдсан
3	0 1 0 4 0 1	Өрөмдлөгийн шавар болон бусад хаягдал ус	-	Өрөмдлөгийн ажил хийгдээгүй
4	0 7 0 2 1 0	Хуванцарын хаягдал	0.08	Ахуйн хэрэглээнээс
5	0 7 0 3 9 9	Тусгайлан заагдаагүй бусад шингэн хог хаягдал	810.0	Ахуйн хэрэглээнээс
6	2 0 0 1 0 1	Цаас, картон	0.1	Ахуйн хэрэглээнээс
7	2 0 0 1 0 2	Шил	0.07	Ахуйн хэрэглээнээс
8	2 0 0 1 0 3	Биозадралд ордог хоол хүнсний бүтээгдэхүүний хаягдал	0.45	Ахуйн хэрэглээнээс
9	2 0 0 1 2 6	Хорт бодис агуулаагүй бүх төрлийн мод, модон эдлэл	1.0	Ажлын хэрэглээнээс үүдэлтэй хаягдал
Хог хаягдлын нийт хэмжээ			811.7	

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ, УУРХАЙ АШИГЛАХ, ҮЙЛДВЭР БАЙГУУЛАХТАЙ ХОЛБОГДСОН ДЭД БҮТЦИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ, АЖЛЫН БАЙР НЭМЭГДҮҮЛЭХ ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ ГЭРЭЭ

Энэхүү гэрээг нэг талаас Увс аймгийн Тариалан сумын Засаг дарга З.Тэгшжаргал / цаашид “Засаг дарга” гэх/ нөгөө талаас МҮ- 013421/ Улаан-ам -1 / ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч Шинэст -Өргөө ХК-ны захирал Д. Цогбаяр / цаашид “ Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч” гэх нар /Цаашид хамтад нь “Талууд” гэх/дараах нөхцөлөөр харилцан тохиролцож 2025 оны 06 дугаар сарын 30- ны өдөр Увс аймаг Тариалан суманд байгуулав.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Энэхүү гэрээ нь Увс аймаг Тариалан сумын Сангийн ширэг хэмээх газарт Ашигт малтмалын тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийн дагуу олгосон тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч байгаль орчныг хамгаалах, уурхай ашиглах, үйлдвэр байгуулахтай холбогдсон дэд бүтцийг хөгжүүлэх, ажлын байр нэмэгдүүлэх асуудлаар орон нутгийн захиргааны байгууллагатай хамтран ажиллахтай холбогдсон харилцааг зохицуулна.

1.2. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь тухайн тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайд орших сумын байгаль орчныг хамгаалах, уурхай ашиглах, үйлдвэр байгуулахтай холбогдсон дэд бүтцийг хөгжүүлэх, ажлын байр нэмэгдүүлэх төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх, сумын ард иргэдэд сайн дурын үндсэн дээр дэмжлэг үзүүлэх.

Хоёр. Засаг даргын эрх үүрэг

2.1. Энэхүү гэрээний хүрээнд Засаг дарга дараах эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ.

2.1.1. Хууль тогтоомжоор олгогдсон бүрэн эрхийн хүрээнд ашигт малтмал эрэх, хайх, ашиглах үйл ажиллагааг тогтвортой, хэвийн явуулах нөхцөлөөр тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийг хангах

2.1.2. Гэрээний хүрээнд хэрэгжүүлсэн болон хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байгаа төсөл, арга хэмжээний талаар орон нутгийн иргэдэд мэдээлэл өгч, саналыг нь авах

2.1.3. Энэхүү гэрээний хэрэгжилттэй холбоотой уулзалт, хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар баталсан төсөл, арга хэмжээнээс тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчтэй хамтран хэрэгжүүлэх боломжтой төсөл, арга хэмжээг сонгож, түүнтэй зөвшилцсөний үндсэн дээр энэ тухай иргэдэд мэдээллэх

2.1.4. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн зарласан ажлын байр болон бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авахтай холбогдсон мэдээллийг иргэдэд хүргэн ил тод, нээлттэй хэлбэрээр зохион байгуулах.

2.1.5. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөнд хяналт тавих.

2.1.6. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн гаргасан хүсэлт, шаардлагыг хууль тогтоомжид нийцүүлэн шийдвэрлэж, зохих хариуг өгөх.

Гурав. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн эрх, үүрэг

3.1. Энэхүү гэрээний хүрээнд тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч дараах эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ.

3.1.1. Үйл ажиллагаагаа хэвийн, тасралтгүй явуулахад орон нутгийн иргэн, хуулийн этгээдийн зүгээс хууль бусаар саад учруулсан тохиолдолд уг асуудлыг зохих журмын дагуу Засаг дарга, Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд тавьж шийдвэрлүүлнэ.

3.1.2. Орон нутгийн иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж тэднийг сургалтад хамруулах талаар орон нутгийн хөдөлмөрийн байгууллагатай хамтарч ажиллан, шаардлагатай ажлын байр болон түүнд тавигдах шаардлагыг ил тод, нээлттэй хэлбэрээр нийтэд зарлах.

3.1.3. Хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний хүрээнд шаардлагатай ажлын байрны сургалтын хөтөлбөр боловсруулж, тухайн орон нутгийн иргэдийг хамруулах ажлыг зохион байгуулах.

3.1.4. Нийт ажлын байрны 30-аас доошгүй хувьд тухайн орон нутгийн иргэдийг зохих сургалтанд хамруулсны үндсэн дээр ажиллуулах.

3.1.5. Өөр орон нутгаас ажилтан, мэргэжилтэн урт хугацаагаар авч ажиллуулах тохиолдолд холбогдох хуулийн дагуу тухайн аймаг /сум, дүүрэг/-ийн иргэдэд мэдээлэл өгч байх.

3.1.6. Хэрэгжүүлж байгаа төсөл, арга хэмжээ болон үйл ажиллагааны талаар тухайн сумын иргэдэд мэдээлэл өгч байх

3.1.7. Бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах, ажиллах хүч сонгохдоо тухайн орон нутагт бүртгэлтэй татвар төлөгч иргэн, хуулийн этгээдэд тэргүүн ээлжинд давуу эрх олгох.

3.1.8. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын баталсан байгаль орчныг хамгаалах ажлын төлөвлөгөө хөтөлбөрийг биелүүлж ажиллах.

3.1.9. Гамшгийн үед сайн дурын үндсэн дээр тухайн орон нутагт техник, тоног төхөөрөмж, ажиллах хүчний болон бусад материаллаг туслалцаа үзүүлэх.

3.1.10. Сумын 100-н жилийн ойн үйл ажиллагааны зардалд 85.000.000 /Наян таван сая төгрөг/-ийн дэмжлэг үзүүлэх.

3.1.11. Толь, Тарвагатай багийн конторын дулааны асуудал 15.000.000 /Арван таван сая төгрөг/-ийг шийдвэрлэх.

3.1.12. Ногоон байгууламж, хамгаалалт, арчилгаа хариуцсан ажилтны цалин 6 сар буюу 6.000.000 /Зургаан сая төгрөг/ шийдвэрлэх.

3.1.13. “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөн “Хоёр живаа харгай” дэд хөтөлбөрийн хүрээнд 2022-2024 оны хооронд байгуулсан ойн зурвас тор шинэчлэх.

Дөрөв. Хамтын ажиллагааны хороо

4.1. Талуудын гэрээ байгуулах үйл явц болон гэрээний хэрэгжилтэнд хяналт тавих ажлыг зохион байгуулах үүрэг бүхий Хамтын ажиллагааны хороо /цаашид “хороо” гэх/-г Засаг даргын Тамгын газар, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч болон тухайн орон нутгийн иргэдийн төлөөллийг оролцуулан байгуулж ажиллана.

4.2. Хороо нь 9 хүний бүрэлдэхүүнтэй байх бөгөөд талуудын оролцоог тэгш хангасан байна. Хорооны бүрэлдэхүүнд орох иргэдийн төлөөллийг иргэдийн нийтийн хурлаас нэр дэвшүүлнэ. Хорооны бүрэлдэхүүнийг тухайн шатны Засаг дарга томилож, чөлөөлнө.

4.3. Хороо гэрээ байгуулах үйл явц болон гэрээний хэрэгжилтэнд хяналт тавьж ажиллана.

Тав. Гэрээний хэрэгжилт

5.1 Гэрээний ил тод байдлыг хангах зорилгоор тухайн орон нутгийн иргэдэд гэрээ байгуулсан талаар мэдээлэх бөгөөд гэрээ, түүнтэй холбогдсон баримт бичгийг талуудын цахим хуудсанд ажлын 3 хоногийн дотор байршуулна. Гэрээний хувийг ажлын 5

хоногийн дотор аймаг / сум, дүүрэг /- ийн олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачлагын дэд зөвлөлд хүргүүлнэ.

5.2 Талууд гэрээний биелэлтийг жил бүр дүгнэж, тайланг дараа оны 2 дугаар сарын 1-ний дотор сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд хүргүүлнэ.

5.3. Талууд гэрээний тухайн жилийн биелэлтийн тайланг дараа оны 2 дугаар сарын 15-ны дотор дээд шатны Засаг дарга болон геологи, уул уурхайн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ.

Зургаа. Гэрээний хариуцлага

6.1 Талууд гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ. Энэхүү гэрээ нь тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хууль тогтоомжоор хүлээсэн бусад үүргээс татгалзах үндэслэл болохгүй.

6.2 Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч гэрээ байгуулсан эсэх талаарх мэдээллийг геологи, уул уурхайн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад тогтоосон хугацаанд хүргүүлнэ.

6.2. Энэхүү гэрээ нь тухайн шатны Засаг даргын бүрэн эрхийн хугацаанд хүчин төгөлдөр байна.

Долоо. Маргаан шийдвэрлэх

7.1 Талууд гэрээний хэрэгжилттэй холбогдсон маргаан, зөрчлийг эв зүйгээр шийдвэрлэхийг эрмэлзэх бөгөөд тохиролцоонд хүрч чадаагүй тохиолдолд гомдлоо шүүхэд гаргаж болно.

Найм. Гэрээ хүчин төгөлдөр болох.

8.1 Талууд гарын үсэг зурсан өдрөөр гэрээ хүчин төгөлдөр үйлчилнэ.

8.2. Давагдашгүй хүчин зүйлсийн улмаас гэрээг хугацаанаас өмнө дуусгавар болгож болно.

8.3 Талууд харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулж болно. Гэрээнд оруулсон нэмэлт өөрчлөлт нь гэрээний нэгэн адил хүчинтэй байх бөгөөд түүний салшгүй хэсэг болно.

8.4 Гэрээг монгол хэл дээр хоёр хувь үйлдэнэ. Зайлшгүй тохиолдолд гэрээний хувийг англи хэл дээр үйлдэж болно.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

УВС АЙМАГ ТАРИАЛАН
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА



З. ТЭГШЖАРГАЛ

/Гарын үсэг/

ШИНЭСТ-ӨРГӨӨ ХК-НЫ
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ



Д. ЦОГБАЯР

/Гарын үсэг/


“УЛААН АМ-1” АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН ТӨСЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ХИЙСЭН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АУДИТЫН ТАЙЛАН



**“ШИНЭСТ ӨРГӨӨ” ХХК-НЫ “УЛААН АМ-1”
АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН ТӨСЛИЙН ҮЙЛ
АЖИЛЛАГААНД ХИЙСЭН БАЙГАЛЬ
ОРЧНЫ АУДИТЫН ТАЙЛАН**



БОЛОВСРУУЛСАН: “МӨСТИЙН РАШААН” ХХК, 2025 он

 **ХААН БАНК** Огноо/Date: 2025-07-25 13:19:46

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information
Журналын /Journal No. **16054922**

Системийн оноо/System Date: **2025-07-25 13:17:54**

Дт	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5212278186	ШИНЭСТ-ӨРГӨӨ	7,185,750.00 MNT	1.00

Кт	Банкны дугаар/Branch No 050000	Банкны нэр/Bank Name ХААН БАНК	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card Number	Нэр/Name	7,185,750.00 MNT	1.00
	5176120446	ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР		

Гүйлгээний утга/Transaction description:
3250705082855; 4009037; 99052634

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Сар/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)



БАЙГАЛЬ ОРЧИН, УУР АМЬСГАЛЫН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ЯАМ
**ХЯРГАС НУУР-ЗАВХАН ГОЛЫН
САВ ГАЗРЫН ЗАХИРГАА**

81095 Завхан аймаг, Улиастай сум, 1 дүгээр баг,
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын байр,
Утас/Факс: (976) 7046-2556, Вэбсайт: www.riverbasin.mn

2025.06.26 № 102
танай _____ -ны № _____ Т

“ШИНЭСТ-ӨРГӨӨ” ХХК-Д

Танай ирүүлсэн 2025 оны 06 дугаар сарын
09-ний өдрийн 1/47 тоот албан хүсэлтийг үндэслэн
усны тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.4-д
заасны дагуу ус ашиглуулах дүгнэлтийг гарган
хүргүүлж байна.

Хавсралт 7. хуудас



D:/doc.albantoot.docx_2025_A5

**ХЯРГАС НУУР-ЗАВХАН ГОЛЫН САВ ГАЗРЫН ЗАХИРГАА
УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ**

2025 оны 06-р сарын 25-ны өдөр Дугаар 05 Улиастай сум

1. Аж ахуйн нэгжийн байгууллага, захирлын нэр, хаяг, утас, улсын бүртгэлийн дугаар, регистрийн дугаар: “Шинэст-Өргөө” ХХК захирлын нэр: Д.Насанбаяр
Улсын бүртгэлийн дугаар: 1511005102 регистрийн дугаар: 4009037
Увс аймаг Улаангом, 3-р баг, Утас: 80889696
2. Төслийн нэр, байршил: “Улаан ам-1” алтны шороон ордны ашиглалт.
“Улаан ам-1” алтны уурхай нь Увс аймгийн Тариалан сумын нутагт сумын төвөөс баруун урагш 30.0 км-т. Увс аймгийн төвөөс баруун урагш 65 км Хяргас нуур-Завхан голын сав газарт оршдог.
3. Төсөл хэрэгжүүлэгч: “Шинэст-Өргөө” ХХК
4. Тусгай зөвшөөрлийн дугаар болон талбайн координат /X,Y/:
Ашигт малтмал газрын тосны хэрэг зрхлэх газар Дугаар MV-013421
Хүчин чадал 40 мян.м³/жил

Талбайн координат:

1. 91° 44' 52.11"	49° 32' 20.78"
2. 91° 44' 52.11"	49° 32' 36.78"
3. 91° 44' 27.1"	49° 32' 36.78"
4. 91° 44' 27.11"	49° 36' 20.78"

5. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний нэр төрөл зориулалт:
Увс аймгийн Тариалан сумын Улаан ам-1 алтны шороон орд газрыг ил аргаар олборлож угаан баяжуулна.
2025 оны ашиглалтын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөгөөр 292.73 мян.м³ хөрс хуулж дунджаар 662 мг/м³ агуулгатай 28.68 м³ элс олборлон баяжуулахаар байна.
6. Үйлдвэрийн техник, технологи /ажиллах горим, хүчин чадал/:

Тоног төхөөрөмжийн нэр төрөл, тоо	
Уурхайн үндсэн тоног төхөөрөмж	Баяжуулах хэсэг
Экскаватор DOOSAN DX500-2ш Автомсамосвал /Howo 336,25тн/-3ш Бульдозер SD32-1ш Утгуурт ачигч / ZL D300/-1ш	Угаах төхөөрөмж СБ-30 -1ш Эргэлтийн усны насос Д200-36-1ш Гүний худгийн насос-1ш Бусад -7ш

Тус уурхай нь улирлын чанартай ажиллах тул 2025 оны уулын ажлаар 100 хоног уулын ажил явуулах бөгөөд дулааны улиралын 4-н сарын хугацаанд ээлжинд 12 цагийн үргэлжлэлтэй 2 ээлжээр 45 хүн ажиллана. Улаан ам-1 уурхайд компанид бэлэн байгаа үндсэн техник, тоног төхөөрөмжүүдийг үргэлжлүүлэн ашиглах бөгөөд 28.68 мян.м³ элсийг олборлон баяжуулж ажиллана. Ил уурхайн үндсэн технологийн процесс нь өнгөн хөрсийг бульдозероор хуулж овоолгод байршуулах, хөрсийг экскаватор, автоматсамосвалын хослолоор тээвэрлэж дотоод овоолгод байршуулах, алттай элсийг экскаватор, автоматсамосвалын хослолоор тээвэрлэж баяжуулах үйлдвэрийн хажууд овоолгод байршуулах зэрэг байна.

7. **Үйлдвэрлэх, боловсруулах бүтээгдэхүүний хэмжээ:**
2025 онд 28.68 м³ элс олборлон баяжуулах.
8. **Усны эх үүсвэр, нөөц, чанар, хоногт ашиглах хэмжээ /шоо, метрээр/:**
Үйлдвэрлэлийн явцад унд ахуйн болон технологийн нөхөн сэлбэлтийн усыг Бургастай голын эхэн хэсэгт Баруунсалаа голоос авч хэрэглэнэ. Голын урсац 2,3 м³/сек, усны ерөнхий хатуулаг нь 2,5 мг экв/л болно. Унд ахуйн хэрэгцээнд 108 м³/хон ус хэрэглэнэ.
9. **Усны барилга байгууламж /нэр, хүчин чадал, барилга байгууламжийн хэмжээ хийц/:**
Цэвэр усан сан нь 3,5 м гүнтэй 11600 м³ багтаамжтай
Тунгаах усан сан нь 3 м гүнтэй 9400 м³ багтаамжтай.
Бохир усан сан нь 1.5 м гүнтэй 3500
10. **Худаг, өргөлтийн станцууд, усны тоолуур /насосны хүчин чадал, марк/:**
Баруун салаа голоос шуудуугаар усаа гатаж усан сандаа нөөцөлнө.
Дамжуулах байгууламж /шугам сүлжээний урт, диаметр/:
Талбайгаас 800м-т байрлах Баруунсалаа голоос цэвэр усан санд өргөх станцаар усаа шахаж хуримтлуулан үйлдвэрийн цехэд шилжүүлэн ашиглана. Үйлдвэрийн цехээс гарсан ус нь бохирын нуур, тунгаах усан сан болон цэврийн усан санд өөрийн урсгалаар усан сан тус бүрийг холбосон суваг хоолойгоор битүү эргэлт ажиллана.
11. **Хаягдал бохир усны хэмжээ, цэвэрлэгээний арга, түвшин:**
Ажиллагсдын унд ахуйн хэрэглээнд 108 м³ усыг хэрэглэж ахуйн бохир усыг хөрсөнд нэвчүүлэн зайлуулна.
12. **Байгаль орчны үнэлгээ, нөхцөл:**
Увс аймгийн Тариалан сумын Улаан ам-1 алтны шороон ордын “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тодотгол”-ыг “Ногоон эко мандала” ХХК-аар 2023 хийлгэсэн
13. **Онцгой нөхцөл:**
 - Ахуйн болон үйлдвэрлэл үйлчилгээний хэрэглээнээс гарсан хаягдал усыг хүрээлэн байгаа орчинд нийлэхэд тавигдах шаардлага “Хаягдал ус Ерөнхий шаардлага” MNS656:2015 стандартад нийцүүлэн цэвэршүүлж хаях.
 - Хаягдал уснаас сорьц авч байгаль орчны итгэмжлэгдсэн лабораториор шинжилгээг хийлгэж хариуг сав газрын захиргаанд ирүүлэх.
14. **Холбогдох хууль, дүрэм, журам, норм стандартын дагуу усны зарцуулалтыг тооцох:**
 1. БОНХАЖСайдын 2015 оны 07-р сарын 30-ны өдрийн А/301 тоот тушаалаар баталсан “Нэгж бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, ажил гүйцэтгэх, үйлчилгээ үзүүлэхэд зарцуулах усны норм”-оор тооцоход:

$26,680.0 \text{ м}^3 \times 4 \text{ м}^3 = 106,720.0 \text{ м}^3$ ус шаардагдана.

2. Техникийн хүчин чадлаар тооцоход

СБ-30 маркийн скруббер -1ш, бүтээмж $30 \text{ м}^3/\text{цаг}$

$30 \text{ м}^3 \times 10 \text{ цаг} = 300 \text{ м}^3/\text{хон}$ 1 хоногт шаардагдах элсний хэмжээ

$300 \text{ м}^3/\text{хон} \times 4.0 \text{ м}^3 = 1200 \text{ м}^3/\text{хон}$ 1 хоногт шаардагдах усны хэмжээ

$1200 \text{ м}^3/\text{хон} \times 5 \text{ хон} = 6000 \text{ м}^3/\text{хон}$ эргэлтийн санд тогтмол нөөцлөх ус

$26,680.0 \text{ м}^3 + 300 \text{ м}^3/\text{хон} = 89$ хоног техникийн хүчин чадлаар элс угааж

баяжуулахад шаардагдах хугацаа

$1200 \text{ м}^3/\text{хон} \times 0.1 \times 89 \text{ хон} = 10680 \text{ м}^3$ ууршилт, шүүрэлтээр алдагдах нийт ус

2400 м^3 -Зам талбайн тоосжилт дархад ашиглах ус /ТЭЗҮ тодотгол хуудас-19/

$45 \text{ хүн} \times 20 \text{ л}/\text{хон} \times 120 \text{ хон} = 108 \text{ м}^3$ унд ахуйн ус хэрэглээ.

$6000 + 10680 + 2400 + 108 = 19,188 \text{ м}^3$ нийт ашиглах усны хэмжээ

15. Холбогдох хууль, тогтоол шийдвэрийн дагуу төлбөр оногдуулах усны хэмжээ.

“Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай” хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.1-д зааснаар унд ахуйн хэрэглээний 109.8 м^3 усны төлбөрөөс чөлөөлнө.

Ашигт малтмалын олборлон баяжуулахад шаардагдах $11,880.0 \text{ м}^3$ зам талбайн тоосжилт дарах $2,400.0 \text{ м}^3$ гадаргын усны төлбөрийн хэмжээг Засгийн газрын 2011 оны 302 тоот тогтоолоор Хяргас нуур-Завхан голын сав газарт тогтоосон гадаргын усны экологи-эдийн суурь үнэ 2013 оны 327 дугаар тогтоолд заасан ашиглалтын зориулалтыг тооцох итгэлцүүр 2022 оны 416 дугаар тогтоолд заасан хувь хэмжээг ашиглан тооцно урьдчилсан байдлаар тооцвол.

1. Ашигт малтмал олборлох, баяжуулахад ашиглах усны төлбөр-

$16,680.0 \text{ м}^3 \times 1675.0 \text{ төг}/\text{м}^3 \times 1.0 \times 25.0\% = 6,984,750 \text{ төг}$

16560 м^3 – үйлдвэрийн төлөвлөгөөт ус хэрэглээ.

1675,0 төг – Засгийн газрын 2011 оны 302-р тогтоолоор Хяргас нуур-Завхан голын сав газарт тогтоосон гадаргын усны экологи-эдийн засгийн суурь үнэ

1,0 – Засгийн газрын 2013 оны 327-р тогтоолоор Хяргас нуур-Завхан голын сав газарт гадаргын усыг ашигт малтмалыг олборлох баяжуулахад тогтоосон ашиглалтын зориулалтыг тооцох итгэлцүүр

25,0% - Засгийн газрын 2022 оны 416 дугаар тогтоолоор гадаргын усыг ашигт малтмалыг олборлох баяжуулахад ашигласан гадаргын усны төлбөр тооцоход тогтоосон хувь хэмжээ.

2. Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усны төлбөр:

$2,400.0 \text{ м}^3 \times 1675.0 \text{ төг}/\text{м}^3 \times 0.5 \times 10.0\% = 201,000.0$

$2,400.0 \text{ м}^3$ - Автозамын тоосжилт бууруулах төлөвлөгөөт ус хэрэглээ.

0.5 – Гадаргын усыг зам засварын ажилд ашиглахад тогтоосон ашиглалтын зориулалтыг тооцох итгэлцүүр

10,0% - Автозам засварын ажилд ажилд ашигласан гадаргын усны төлбөр тооцоход тогтоосон хувь хэмжээ.

Нийт төлбөр: 6,984,750 төг + 201,000.0 төг = 7,185,750 төг

Нийт 7 678 200,0 (долоон сая зургаан зуун далан найман мянга хоёр зуун) төгрөгийг

Төсвийн тухай хуулийн 23.6.5-д заасны дагуу Увс аймгийн төсөвт төвлөрүүлэх нь зүйтэй.

17. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд усны нөөцийг хэмнэх, эргүүлж ашиглах даалгавар:

Бургастайн голоос технологийн хэрэгцээнд ус авч цэвэршүүлэн дахин ашиглахдаа нэмэлтээр авах усны хэмжээ нийт усны 30% -аас хэтрүүлэхгүй байх, голын голдирлыг өөрчилсөн аливаа үйлдэл гүйцэтгэхгүй байх.

18. Тавигдах шаардлага, цаашид авах арга хэмжээ, зөвлөмж:

- Ус ашиглуулах дүгнэлтийг үндэслэн “Усны тухай” хуулийн 28.6-д заасны дагуу зөвшөөрөл авч зохих журмын дагуу гэрээ байгуулах.

- Мөн хуулийн 28.18-д зааснаар ус ашиглуулах дүгнэлт, холбогдох зөвшөөрөлгүйгээр ус ашиглахыг хориглодог болохыг анхаарах.

- Мөн хуулийн 31.2-т зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөрийг 50 хүртэл хувиар өсгөн тооцож төлөхөөр заасныг анхаарч ажиллах.

ДҮГНЭЛТ ГАРГАСАН:

УСНЫ БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖ, ҮЙЛДВЭР ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН УС АШИГЛАЛТЫН
АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН

МЭРГЭЖИЛТЭН

 ТОТГОНБИЛЭГ



Зураг 6. Нөхөн сэргээлтийн талбайд үр суулгасны дараа



Зураг 7. Нөхөн сэргээлтийн ургалтын байдал 7,8,9-р сар



Зураг 8. Аюултай хог хаягдлын түр хадгалах хэсгийг засч тохижуулсан



Зураг 9. Автомашины засварын хэсгийг хатуу хучилттай болгосон



Зураг 10. Хуучин кемп байсан хэсгийг цэвэрлэсэн



Зураг 11. Ахуйн хог хаягдлын түр хадгалах цэг, ариун цэврийн өрөө



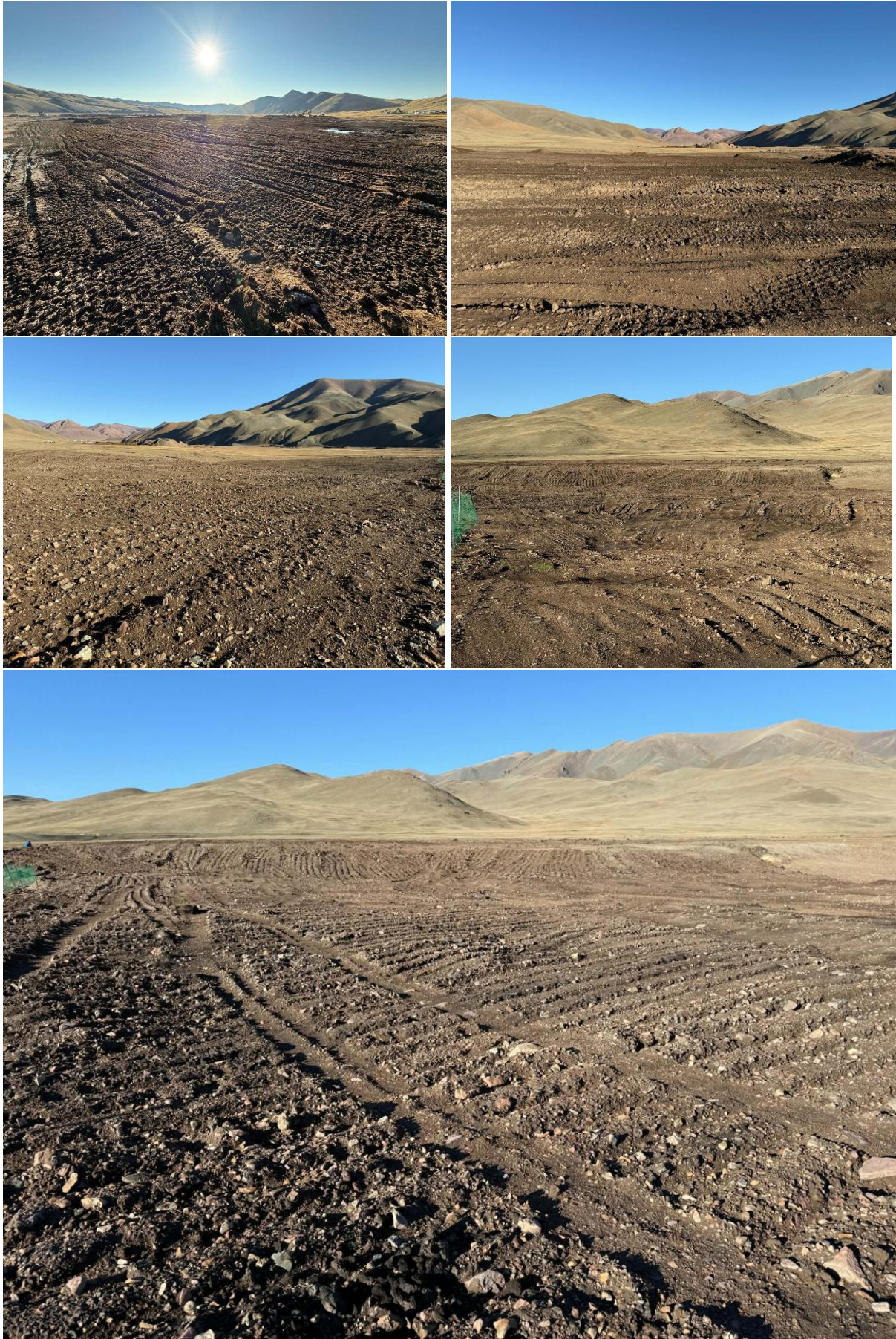


Зураг 12. Замын тоос даргах усалгаа



Зураг 13. Бүлгийн эх хаиссан





Зураг 14. Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбай



Зураг 15. Туршилтын журмаар царгасны үр суулгасан



Зураг 16. Шинээр байршуулсан аянга зайлуулагч



Зураг 17. ШТС-ын цэнэглэх, түгээх хэсгийг хатуу хучилттай болгосон